

מעני משרד החינוך

לתלמידים שקרוב משפחתם נחטף, נעדר, שב ולתלמידים השבים

מענים לתלמידים שקרוב משפחתם נחטף, נעדר, שב

משרד החינוך רואה חשיבות רבה במתן ליווי ותמיכה לתלמידים שבני משפחתם חטופים ומתמודדים עם דאגה אינסופית וחשש גדול למצבו הפיזי והרגשי שלו.

המציאות המורכבת, אי הוודאות, הדאגה לבן המשפחה והמאמצים המושקעים בהחזרת החטופים, מצריכים מעורבות ותמיכה של צוותי החינוך בתלמידים, בהיבטים רגשיים, חברתיים ולימודיים וסיוע לחזרה לרציפות תפקודית.

משרד החינוך מחויב לעשות כל מאמץ להיות ולוות את המשפחות והתלמידים, לסייע להם ברגישות ובמקצועיות ולסייע לילדים להבנות את כוחות ההתמודדות, לחזק את החוסן, תוך חזרה לרצף תפקודי במידת האפשר, ראיית עתיד חיובית והחזקת התקווה.

ככל שעולים צרכים מומלץ לשתף את הצוות החינוכי.

צוותי החינוך יקיימו קשר קבוע עם התלמידים ובני המשפחות:

- **קשר אישי של מחנך/גננת עם התלמיד** בתיאום עם ההורים או עם האחראי על התלמיד.
- **קשר אישי של מחנך/גננת עם הורי התלמיד או עם האחראי על התלמיד.**
- **גורם חינוכי מלווה** – איש החינוך מחנך/גננת/יועצת/מנהל יהווה גורם חינוכי מלווה שיקיים עם התלמיד ומשפחתו קשר רציף ומתמשך.
- **תכנית חינוכית רגשית** – בהתאם לצורך תיבנה תכנית לליווי ותמיכה לתלמיד בשיתוף עם ההורים או עם האחראי על התלמיד ובתיאום עם גורמים רלוונטיים נוספים בקהילה.

עקרונות בעבודה מערכתית של מוסד החינוך ליישום ליווי ארוך טווח של תלמידים

- **שמירת פרטיות** של התלמיד ומשפחתו בקרב הצוות והתלמידים.
- **תהליך ההתערבות** - צוות מוסד החינוך בהובלת המנהל, ילווה את התלמיד ומשפחתו, על-פי שיקול דעת בהתאם לצרכים הייחודיים והמשתנים.
- **ליווי רגשי וטיפולי** - יועצת או פסיכולוג מטעם השרות הפסיכולוגי חינוכי ילוו את התלמיד ומשפחתו ואת צוות החינוך בהתאם לצורך.
- **מעבר תלמיד למוסד חינוך אחר** - מוסד החינוך הקולט וצוות החינוך יעודכנו ויסייעו בקליטת התלמיד בהתאם לרצון התלמיד ומשפחתו.

- **מענים לימודיים רגשיים וחברתיים** - יינתנו בהתאם לדגשים התפתחותיים על פי שלבי הגיל, כמוגדרים בחוזר מנכ"ל לוויתורים במידים בעקבות משבר מתמשך (יצורף קישור)
 - **התאמות בבחינות בגרות** - להלן קישור לחוזר מנכ"ל להתאמות [בבחינות הבגרות](#). במידת הצורך ניתן להיוועץ עם גורמי המקצוע באגף הבחינות.
- בקרב יפורסם חוזר מנכ"ל לוויתורים במידים בעקבות משבר מתמשך (קישור יצורף למסמך זה).**

מעני משרד החינוך לתלמידים השבים

משרד החינוך והצוותים החינוכיים פועלים ליצירת מעטפת תומכת וליווי אישי לתלמידים השבים. המעטפת מורכבת מאנשי הצוות החינוכי; גננות, מטפלות, מורים ומחנכים, אנשי טיפול; יועצים ופסיכולוגים חינוכיים, בהתאם לצורך.

מעטפת התמיכה נועדה לאפשר חזרה תהליכית לרציפות תפקודית, המותאמת באופן אישי לצורכיהם של כל השבים בכל אחד מהתחומים: רגשי, חברתי ולימודי.

תהליך הליווי של מערכת החינוך את הילדים השבים ואת צוותי מוסדות החינוך הקולטים:

- **ליווי צוותי החינוך בתהליכי הקליטה של התלמידים השבים** - לכל מוסד חינוך אליו שב תלמיד הוגדר פסיכולוג ויועץ חינוכי לליווי התהליך. הליווי החל עוד טרם שובם של התלמידים וימשך לאורך זמן.
- **יצירת קשר אישי** - הצוות החינוכי אמון על יצירת קשר אישי ועקבי עם התלמיד השב ומשפחתו.
- **זיהוי צרכים אישיים ובניית מענים מותאמי צרכים** - המוסד החינוכי אמון על זיהוי צרכי התלמידים ומשפחותיהם ועל בניית תכנית התערבות מותאמת לצרכים בהיבטים לימודיים, רגשיים וחברתיים.
- **הכשרות והדרכות לצוותי החינוך** - בכל מוסדות החינוך הקולטים נערכו הכשרות לקידום מוכנות הצוותים החינוכיים, התלמידים והורי התלמידים לקליטת התלמידים השבים.
- **עבודה בין מקצועית** - ליווי התלמידים השבים מחייב מעטפת בין מקצועית שמורכבת ממגוון אנשי מקצוע: צוותי פיקוח, צוותי חינוך, נציגי שפ"ח, רשות ורווחה.
- **מענים טיפוליים** - המענים הרגשיים והטיפוליים ניתנים על ידי גורמים שונים בקהילה רווחה וביטוח לאומי, לצד מענים טיפוליים אלו, מציע המוסד החינוכי לתלמידים מענים רגשיים וטיפוליים, בהתאם לצרכים העולים ובתיאום עם כלל הגורמים ברשות, ברווחה, ובמנהלת החטופים.

פירוט המענים שמעניק משרד החינוך לתלמידות ולתלמידים השבים ולמשפחותיהם:

המענים הניתנים בהיבטים רגשיים, חברתיים ולימודיים, נעשים בהתאם לצורך ובתיאום עם התלמיד, המשפחה והגורמים הרלוונטיים:

מענים בהיבטים רגשיים וטיפוליים:

- א. מחנכת הכיתה או מנהלת הגן משמשת כתובת אישית לצורכי התלמיד במסגרת החינוכית.
- ב. מחנכת הכיתה או מנהלת הגן מקיימת קשר רציף עם ההורים או עם נציגי המשפחה (בכפוף לחוק), תוך ליווי ותמיכה על ידי היועצת החינוכית והפסיכולוגית החינוכית מטעם השרות הפסיכולוגי החינוכי.
- ג. להורים/נציגי המשפחה מוצע תהליך של ליווי והדרכה על ידי יועצת או פסיכולוגית חינוכית ביחס להשתלבות הילד במוסד החינוכי וכל זאת בתיאום עם הגורם המטפל מטעם הרווחה.
- ד. יינתן דגש לשינויים בצורכי הילד לאורך זמן והתאמת המענים לצורך המתעדכן, בהתאם לבקשות ההורים או נציגי המשפחה ובשיתוף עמם.
- ה. תמיכה רגשית וחברתית על ידי יועצת חינוכית בהתאם לצורך ולרצון המשפחה.
- ו. בגיל הרך - ליווי אישי על ידי גננת מלווה או סיוע על ידי סייעת, בהתאם לצורך.
- ז. במעונות היום – ליווי על ידי מדריכת יעוץ בתיאום עם פסיכולוג מטעם השפ"ח

מענים בהיבטים לימודיים:

הצוות החינוכי, בשיתוף ובתיאום עם המשפחה, בוחנים ברגישות מעת לעת את צורכי התלמיד השב ברמה החינוכית, כחלק מהאפשרות לשוב ללמידה באופן מדורג ובהתאם למצבו של התלמיד. הערכת המצב מתחשבת הן בפניות הרגשית של התלמיד ללמידה והן בצרכיו הלימודיים. התאמת המענים הלימודיים מתבצעת בגמישות ומאפשרת שונות ומענים ייחודיים שנבנים באופן אישי עבור כל תלמיד ותלמידה, ונרקמים למענם.

מערך למידה מותאם לתלמידים השבים בבתי הספר היסודיים:

- א. בניית תכנית לימודים אישית הכוללת מערכת המותאמת לתלמיד/ה והתאמת דרכי הלמידה, בתיאום עם התלמיד ומשפחתו.
- ב. שעות לתגבור לימודי בהתאם לצורך ובתיאום מלא עם התלמיד ומשפחתו, לרבות למידה בבית התלמיד ובמסגרות ייחודיות.

מערך למידה מותאם לתלמידים השבים בבתי הספר העל יסודיים:

- א. בניית תכנית לימודים אישית הכוללת מערכת מותאמת לתלמיד/ה – הכוללת התייחסות להיקף הלמידה, סגנון הלמידה (קבוצה, שיעור אישי וכדומה) ודרכי הלמידה (פנים אל פנים, למידה וירטואלית, למידה בחוץ) בהתאם לצרכי התלמידים ובתיאום מלא עם התלמיד ומשפחתו.
- ב. לתלמידי החטיבה העליונה ניתנו התאמות לבגרויות.

בתקווה להשבת כל החטופים והחטופות בשלום במהרה!